A vámtarifa EU szabályozása és a kultúra különös esete

Bakai Kristóf Péter[1] – Srágl Miklós[2] – Deák Máté Sándor[3]

ABSZTRAKT: A tanulmány célja feltárni, hogy az Európai Unió Kombinált Nómenklatúrájának (KN) formálisan objektív besorolási rendszere hogyan érvényesül a gyakorlatban a kulturális sajátosságokkal bíró áruk esetében. Ennek illusztrálására példaként az északi karácsonyi folklórban ikonikus Tomte manófigura vámtarifális besorolási vitáját elemeztük. Hipotézisünk szerint bár a harmonizált vámtarifa elméletileg kizár minden szubjektív tényezőt, a tagállami végrehajtás során a nemzeti kulturális kontextus mégis eltérő besorolásokat eredményezhet. Kutatásunk jogi és empirikus módszereket alkalmazott: áttekintettük a vonatkozó joganyagot, elemeztük a Tomte figurára vonatkozó eltérő tagállami besorolási gyakorlatokat és az uniós harmonizációs lépéseket. Eredményeink szerint a Tomte esetében ugyanazon figura besorolása tagállamonként eltérő volt: egyes országokban karácsonyi cikknek, máshol dekorációnak vagy játéknak minősítették, ami különböző vámtarifaszámokat és fizetendő vámokat eredményezett. Rámutattunk arra is, hogy az EU harmonizációs eszközei igyekeznek egységesíteni az eltérő gyakorlatokat. A kutatás megerősítette azt a hipotézist: az objektív keretek ellenére a nemzeti kulturális tényezők eltérő hatása kimutatható a vámtarifa-alkalmazásban.
KULCSSZAVAK: vámunió, vámtarifa, egységes jogalkalmazás, tarifális besorolás, kulturális javak, északi országok.
JEL-KÓDOK: F13, F14, F15, K33, K 34, O52.
DOI: https://doi.org/10.35551/PFQ_2026_3_5

Bevezetés

A nemzetközi kereskedelem szabályozása szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a termékek pontos vámtarifaszám szerinti besorolása, amelyet az Európai Unióban a Kombinált Nómenklatúra (KN) rendszere határoz meg ((EEC)

1 Bakai, Kristóf Péter vámügyi és nemzetközi ügyekért felelős elnökhelyettes, a Tudományos Bizottság elnöke; Nemzeti Adó- és Vámhivatal; bakai.kristof@nav.gov.hu
2 Srágli Miklós, a Bűnügyi Főigazgatóság igazgatóhelyettese; Nemzeti Adó- és Vámhivatal; sragli.miklos@nav.gov.hu
3 Deák Máté Sándor, központi irányítási szakértő; Nemzeti Adó- és Vámhivatal; deak.mate_sandor@nav.gov.hu

No. 2658/87). Az áruosztályozás nem csupán egy adminisztratív feladat, hanem komplex, multidiszciplináris döntéshozatali folyamat, amely közvetlen hatással van a vámkezelésre, az import- és exportkötelezettségekre, valamint az alkalmazandó kereskedelempolitikai intézkedésekre. Az e-kereskedelmi forgalom növekedése és az importküldeményekre vonatkozó uniós szabályozás reformja következtében a vámhatóságok egyre nagyobb mennyiségű, tömegesen kezelt árut kötelesek egységes szempontok szerint osztályozni. A 22 eurós mentességi küszöb eltörlésének első tapasztalatai is azt mutatták, hogy a kis értékű küldemények kezelésében az automatizálható és kiszámítható tarifális besorolás kiemelt jelentőséggel bír (Bakai, Suba, Szabó, 2022).

A vámtarifaszám helyes meghatározása több tényező együttes értékelésén alapul (WCO, General rules for the interpretation of the HS, 2012). Először is, elengedhetetlen a termék pontos és átfogó ismerete, beleértve annak rendeltetését, anyagi összetételét, gyártási eljárását, valamint funkcionális és műszaki tulajdonságait. Ezen jellemzők megállapítása során első lépésként sok esetben elegendő lehet a termék érzékszervi vizsgálata és szemrevételezése. Azonban sok esetben ez nem nyújt elegendő információt, különösen akkor, ha a termék összetett szerkezetű, több komponensből áll, vagy speciális fizikai-kémiai tulajdonságokkal rendelkezik. Ilyen esetekben az áruosztályozás elvégzése megköveteli a termék laboratóriumi vizsgálatát, amely során például spektroszkópiai, kromatográfiás vagy egyéb analitikai módszerek is szükségesek. A laboratóriumi eredmények teszik lehetővé a vámtarifaszám pontos és objektív meghatározását, különösen abban az esetben, ha többféle vámtarifaszám is szóba jöhet.

A KN alkalmazásában megmutatkozó nemzeti eltéréseket többen vizsgálták már, rámutatva arra, hogy még az objektíven mérhető (Hartkamp, 2011). vagy a Vámkódex Bizottság által egységesített (Widdowson, David, 2007). vagy EU bírósági ítéletekben (Valantiejus, G., Katuoka, S. 2019) érintett kérdésekben is számos nemzeti szintű értelmezési gyakorlat érhető tetten.

Kutatásunk célja annak feltárása, hogy a különböző kulturális háttérrel rendelkező tagállamokban milyen tényezők befolyásolják bizonyos termékek tarifális besorolását, és hogy ezek a tényezők mennyiben jelentenek kihívást az egységes nómenklatúrai értelmezés számára, hiszen a vámtarifák funkciója mára messze túlmutat az állami bevételek biztosításán: stratégiai eszközei a nemzetközi kereskedelempolitikának, a környezetvédelmi célkitűzéseknek (Knill, C.,1998)., és egyes esetekben a külpolitikai nyomásgyakorlásnak is.

Ezen belül kiemelt figyelmet fordítunk arra a kérdésre, hogy a kulturális jelentéstartalommal bíró árucikkek – például az északi országok karácsonyi folklórjában meghatározó szerepet betöltő Tomte figurája – hogyan illeszthetők be egy kontinensnyi kulturális hatással érintett, de mégis objektív osztályozási rendszerbe. Kiinduló hipotézisünk szerint: *A Kombinált Nómenklatúra alapvetően objektív és semleges jogszabályi keretet nyújt, azonban az interpretáció gyakorlatában nemzeti és regionális kulturális kontextusok befolyásolhatják a végrehajtást, ami divergens besorolásokhoz vezethet.*

Esettanulmány keretében – a svéd kulturális hagyomány által jellegzetes Tomte figura vámtarifális besorolásán – vizsgáljuk azt a jelenséget, hogy az objektív jogszabályok miként válnak gyakorlatban kontextus-érzékennyé. Elemzésünk során történeti és jogértelmezési áttekintést nyújtunk a vizsgált termék kulturális kontextusáról, majd ezen példán keresztül vizsgáljuk meg, hogy a nemzeti sajátosságok milyen módon jelenhetnek meg – akár közvetve – az árubesorolási gyakorlatban.

A Kombinált Nómenklatúra és a termékek nómenklatúrába sorolása

Annak érdekében, hogy létrejöjjön egy árunómenklatúra, amely egyszerre eleget tesz mind a Közös Vámtarifa, mind az Európai Közösség külkereskedelmi statisztika általi követelményeknek, a Vámkódex Bizottság 1987-ben elrendelte a Harmonizált Áruleíró és Kódrendszeren alapuló vámtarifa felülvizsgálatát. Ennek eredményeként született meg a Kombinált Nómenklatúra (Combined Nomenclature, a továbbiakban: KN), amelyet az 2658/87/EGK tanácsi rendelet hirdetett ki.

A KN szerkezetileg 21 áruosztályból és 99 árucsoportból áll. Az áruk nómenklatúrába történő besorolását általános, normatív szabályok irányítják (Folsom, R. H. 2018).

A rendszerben hat úgynevezett alkalmazási szabály rögzíti az árubesorolás alapelveit. Ezek határozzák meg az áruosztályozás során követendő alapvető lépéseket és értelmezési szempontokat. A szabályok egymásra épülnek, ezért sorrendiségük kiemelten fontos. A szabályok számozása maga is jelzi az alkalmazásuk kronológiáját, azaz minden esetben az 1. szabály alkalmazásával kell megkísérelni az árubesorolást, és csak ennek sikertelensége esetén kerülhet sor a 2., majd a 3. és 4. szabály alkalmazására.

Kivételt képez a 6. szabály, amely az alszámok (alszámos bontás) szerinti besorolást rögzíti. Az 1. szabály értelmezését követően – amikor az árucsoport vagy vámtarifaszám szintje már azonosított – a 6. szabályt kell alkalmazni az alszám alá történő besorolás meghatározására.

Az 5. szabály kiegészítő jellegű: a csomagolásra, illetve a termékek tárolására szolgáló, szokásos csomagolóeszközök tarifális kezelését rendezi. Ez a szabály bármely más értelmezési szabállyal együtt alkalmazható.

Az áruosztályok és árucsoportok elején megjegyzések találhatók, amelyek a tarifális szempontból lényeges, speciális rendelkezéseket tartalmazzák az adott áruosztályra vagy árucsoportra vonatkozóan. Ezek többek között, kizárhatnak bizonyos termékkört az adott árucsoportból; vagy kifejezetten előírhatják, hogy egy meghatározott árukört az adott árucsoportba kell besorolni. A megjegyzések további típusa az alszámos megjegyzés és a kiegészítő megjegyzés, amelyek részletesebb magyarázatokat, definíciókat tartalmaznak. A magyarázatok kiterjedhetnek: a termék előállítására, megmunkálási módjára; az általános kivételekre; a szakkifejezések tartalmi meghatározására is.

Számos esetben azonban sem az általános értelmezési szabályok, sem a megjegyzések nem nyújtanak kellően konkrét eligazítást. E hiány pótlására születtek meg az áruosztályozási segédletek, mindenekelőtt a HR és a KN magyarázatok. Ezek a vámtarifaszám szövegénél és a megjegyzéseknél is részletesebb, pontosabb áruleírást adnak, és sok esetben csak ezek figyelembevételével határozható meg megalapozottan a helyes vámtarifaszám.

Mindazonáltal bőséggel akadnak olyan esetek is, amikor a magyarázatokban foglalt többletleírás sem ad elegendő kapaszkodót a pontos besoroláshoz. Ilyenkor fordulhat elő, hogy ugyanazon terméket más tagállamok eltérő vámtarifaszám alá sorolják.

Érdemes itt felhívni a figyelmet a soft law és a kötelezés sajátos elegyére. Bár az Európai Unió Bírósága egyértelműen megállapította, hogy a magyarázatok, soft law instrumentumok, így nem kötelezően érvényesek, hanem csak kiegészítő jellegűek. Ezzel párhuzamosan azonban az UVK 34. cikkének (7) bekezdése előírja, hogy a tagállamok kötelesek visszavonni azokat a Kötelező Érvényű Tarifális Felvilágosításokat (a továbbiakban: KTF), amelyek ütköznek a magyarázatokkal, ez de facto kötelezővé teszi ezen soft law eszközök alkalmazását. Lasiński-Sulecki ezt az ellentmondást 2022-es tanulmányában vizsgálta, rámutatva arra, hogy a soft law-nak a kereskedelmi jogban, de facto hard law-szerű kötelezősége problémákat okoz a nemzeti vámhatóságok számára (Lasiński-Sulecki, K., 2022). Ugyanezt a témát érintették Brigstock kutatásai is rámutatva arra, hogy ezen soft law eszközök nem mennek végig a jogalkotás garanciális elemeket hordozó folyamatán mégis kötelező erővel bírnak (Brigstock, P., 2024).

Az ilyen eltérő besorolások egységesítése érdekében különösen több tagállamot vagy jelentős kereskedelmi érdeket érintő termékkör esetében, esetlegesen KTF határozat kiadása kapcsán áruosztályozási vélemények (classification opinions) kerülnek kiadásra. Ezek egy konkrét termék tarifális besorolását határozzák meg, bizottsági rendelet formájában. Ennek megfelelően az áruosztályozási vélemények a vámeljárások során valamennyi tagállami vámhatóságra nézve kötelező erejűek, és indokolásaik a „hasonló termékek" helyes besorolása szempontjából is értékes útmutatást nyújtanak.

Minden fizikailag létező, kézzel fogható dolog besorolható valamely vámtarifaszám alá. A termék besorolását ugyanakkor számos tényező befolyásolhatja, így különösen:

- összetétele,
- felhasználási célja,
- megmunkálásának, feldolgozottságának foka,
- mérete, súlya,
- egyes alkotóelemek meghatározott aránya (pl. kakaótartalom, alkoholszázalék) stb.

A helyes áruosztályozás célja, hogy ugyanaz a vámtarifaszám világszerte ugyanazt a terméket jelölje, hiszen csak így töltheti be a nómenklatúra a neki szánt funkciót. Ennek egyik előfeltétele, hogy a kódrendszert tartalmazó

nómenklatúrát minél szélesebb körben elfogadják és alkalmazzák (Weerth, Carsten, 2008).

Egyegy termék esetén számos tulajdonság együttesen határozza meg a nómenklatúrába történő besorolást, és annak megítélése, hogy ezek közül mely tényezők relevánsak, széles körű tarifális és áruismereti tudást igényel. Az árubesorolás elvégzését sok tényező befolyásolja. Előfordul, hogy elsősorban a termék anyagi összetétele, máskor egy specifikus komponens jelenléte, a feldolgozottság foka vagy éppen a jellemző felhasználási cél a döntő.

A nem egyértelmű esetek eldöntésében a vámtarifaszám szövegén túl az alábbi segédletek bírnak kulcsszereppel:

- áruosztályokhoz és árucsoportokhoz kapcsolódó megjegyzések,
- HR és KNmagyarázatok,
- kiadott áruosztályozási vélemények, bizottsági rendeletek.

A magyarázatok rendszerint általános meghatározásokat és példálózó felsorolásokat tartalmaznak arra nézve, hogy egy termék vagy termékkör mely vámtarifaszám alá tartozik, illetve mely esetekben zárt ki az adott termék a vámtarifaszámba sorolás alól. Ezzel szemben az áruosztályozási vélemények mindig egy konkrét terméket írnak le, részletes paraméterekkel, ami a gyakorlatban sokszor túl konkréttá teszi őket a szélesebb analógia alkalmazás szempontjából. Mindezek miatt a helyes besorolás a legtöbb esetben összetett, bonyolult szakmai feladat, amely magas szintű tarifális, jogértelmezési és áruismereti kompetenciát feltételez.

Az esetek jelentős részében már annak eldöntése is nehézséget okoz, hogy egy-egy meghatározás vagy fogalom pontos tartalma miben áll. A HR-t alkalmazó több mint 200 ország kultúrája, szokásai, vallási hagyományai rendkívül heterogének. Ez szükségképpen azt eredményezi, hogy bizonyos meghatározásokat kiterjesztően kell értelmezni, emellett továbbra is nyitott kérdés marad, hogy egy-egy értelmezés meddig terjeszthető ki a lényegi tartalom elvesztése nélkül. Különösen az ünnepekhez kapcsolódó, szimbolikus jelentésű tárgyak besorolásakor merül fel az a probléma, hogy milyen mértékben köti az adott tagállamot az áruosztályozás során más országok vallási és kulturális gyakorlata.

A karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó árucikkek besorolásának kulturális és jogértelmezési kérdései

A logisztikai lánc sajátosságai miatt már augusztusban jelentősen növekszik azon termékkategóriák forgalma, amelyek felhasználása tipikusan a kiemelt karácsonyi időszakhoz köthető. A kulturális különbségek azonban meghatározó szerepet játszanak abban, hogy az egyes országok mely árucikkeket tekintik „karácsonyinak”.

A különbözőség felvet olyan kérdéseket, milyen szempontok alapján állapítható meg, vagyis az adott termék kifejezetten a karácsonyi ünnepekre készült-e,

és miként sorolható be egy konkrét vámtarifa szám alá a kulturális sajátosságok figyelembevételével.

A besorolás kiindulópontját a vámtarifa szám szövegezése és a kapcsolódó jogértelmező megjegyzések jelentik. A HR 9505 vámtarifa száma az „ünnepi, farsangi vagy más szórakoztató tárgyak és kellékek" gyűjtőkategóriája. Ezen belül a 9505 10 HR alszám kifejezetten a karácsonyi ünnepekre szánt árucikkeket nevesíti (Regulation No 952/2013 of the European Parliament and of the Council).

A VVSZ 2024 márciusi határozatában a HR 9505 10 (karácsonyi díszek) értelmezését kibővítette azzal, hogy az általános, mindennapi használatú díszítő tárgyakat, figurákat – amelyeket a karácsonyhoz kapcsolódó szimbólummal láttak el – ezen alszám alá sorolt: *„karácsonyi témájú szimbólumokkal ellátott figurák vagy függődíszek, amelyeket elsősorban karácsonykor használnak, azonban nem karácsonyfára történő felakasztásra terveztek, mint például:(1) cukorkapálcát tartó díszfigurák;(2) olyan ruházattal vagy kiegészítőkkel ellátott díszfigurák, amelyek színe, kialakítása vagy formája a Télapóéra emlékeztet."* (WCO: Amendments to the HS, 2025).

A magyarázat kritikus pontja a „Christmas-related symbols" definíció, amely nem kötötte meg a kulturális, nemzeti hovatartozást (pl. északi országok).

A 95. árucsoporthoz tartozó kiegészítő megjegyzés – amelyet 2025. november 1-jével töröltek a KN-ből a) pontja alapján az ide tartozó termékek olyan cikkek, amelyek:

- széles körben ismertek és elfogadottak mint hagyományosan karácsonyi ünnepeken használt árucikkek, és
- kizárólag e célra lettek tervezve és gyártva.

A magyarázat példálózó felsorolása szerint ide sorolandók többek között:

- Jézus születésével kapcsolatos tárgyak (betlehemi jelenetek, figurák, csillagok, háromkirályok),
- a nemzeti hagyományokhoz kötődő karácsonyi dekorációs cikkek (mesterséges karácsonyfa, karácsonyi zokni, fahasáb imitációk, pukkanó bonbonok, Mikulás figurák, karácsonyi angyalok).

Kifejezetten nem tartoznak ide azok a dekorációs célú árucikkek, amelyek – bár téli tematikájúak – nem kizárólag karácsonykor kerülnek felhasználásra (pl. hópelyhek, jégcsapok, hóemberek, rénszarvasok).

A kiegészítő megjegyzés b) pontja nevesíti továbbá a karácsonyfadíszeket, amelyek a karácsonyfa díszítésére szolgálnak, általában könnyű, nem tartós anyagból készülnek (Bizottság 2025/1926 végrehajtási rendelete).

Az általános értelmezési szabályok alapján a vámtarifaszám szövege és a megjegyzések döntő jelentőségűek a besorolás szempontjából, míg a kiegészítő megjegyzés és magyarázatok további konkrét példák felsorolásával segítik az értelmezést. A 95.05 vámtarifaszámhoz tartozó HR Magyarázat további útmutatást nyújt, kiemelve, hogy nem sorolhatók ide:

- vallási helyek díszítésére szolgáló tárgyak,
- használati funkcióval bíró termékek, akkor sem, ha karácsonyi motívumokat tartalmaznak.

A KN magyarázata pontosítja a HR értelmezését, és hangsúlyozza, hogy az adott terméknek:

- elsődlegesen dekorációs funkcióval kell bírnia, és
- azt kizárólag ünnepi célú használatra kell tervezni és gyártani.

Az „ünnepi alkalom" fogalma olyan időszakot jelöl, amelyet valamely közösség sajátos szimbólumokkal és szokásokkal ünnepel, függetlenül attól, hogy az esemény vallási vagy világi eredetű (pl. karácsony, húsvét, hálaadás, halloween). A HR-magyarázathoz hasonlóan a KN magyarázat is kizárja a használati tárgyakat, még akkor is, ha díszítésük ünnepi jellegű.

A fentiekből következik, hogy a vámtarifaszámok értelmezése során figyelembe kell venni az adott közösség sokoldalú kulturális hagyományait. Mivel a HR egyezményt a világ országainak több mint 95%-a ratifikálta, az árubesorolást végző szakembereknek globális kontextusban kell mérlegelniük az egyes árucikkek jelentését és funkcióját. Ha egy termék az osztályozást végző ország kulturális kontextusában nem minősül ünnepi alkalomhoz kötöttnek, egy másik közösségben viszont igen, akkor ez a szempont nem hagyható figyelmen kívül, különösen annak fényében, hogy a magyarázat példálózó jelleggel a születésnapokat és az esküvőket is ünnepi alkalomnak tekinti.

Ennélfogva az olyan alkalmak jellegzetes tárgyainak elfogadásához, amelyet ennél szélesebb körben ünnepelnek (pl. karácsony), nincs szükség kiterjesztő értelmezésre.

A Tomte esete: a karácsonyi manó árubesorolási kérdése

A fentieknek megfelelően az egyes termékek megfelelő tarifális besorolása érdekében elengedhetetlen azok kulturális beágyazottságának és szimbolikus jelentésének pontos ismerete. Ilyen eset a Tomte, vagy más néven Nisse, amely az északi régió karácsonyi folklórjának központi alakja (O'Connor A., Wolf-Knuts U, 2000). Eredete a középkorig nyúlik vissza, amikor még természetfölötti erőkkel bíró, gazdaságokat és házakat védelmező lényként tartották számon. A karácsonyi időszakhoz kapcsolódó szerepe abban nyilvánult meg, hogy az egész éves segítségét meghálálva a téli napfordulókor (yuletide) jutalomként zabkását kapott a háziaktól. A szimbolikus szerepek átfedését erősíti, hogy a Nisse kifejezés etimológiai gyökere a Niels vagy Nicholas személynévre vezethető vissza, így a manó figurája lexikális rokonságban áll Szent Miklóssal. A 19. századtól kezdve a Tomte – különösen Svédországban – fokozatosan átvette a Mikulás funkcióját, és karácsonykor ajándékot osztó figuraként jelent meg felvéve a Jultomte, Julenisse nevet. Ekkorra megjelenése jellegzetessé vált hosszú

1. ábra: Karácsonyi üdvözlőlap, Svédország 1899

fehér szakáll, piros kúpos sapka, gyakran csak egy kiemelkedő gömbölyű orr látható, más arcvonások nélkül. Ez az ikonográfiai sajátosság a termék azonnali azonosítását teszi lehetővé a karácsonyi ünnepkörhöz. (Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works, 1960). Tehát ha megtartja a tradicionális attribútumait (színek, forma, megjelenés), akkor kulturálisan specifikus, nemzeti karácsonyi cikknek tekinthető. Ezen kulturális beágyazottság alapján – figyelembe véve a HR és KN magyarázatok szellemiségét – a Tomte, mint évszázadok óta tradicionális karácsonyi ábrázolására épülő tárgy, az északi országokban, tarifálisan besorolhatók a 9505 10 HR alszám alá, mint ünnepekhez kapcsolódó dísztárgyak.

Az amerikai vámhatóság 2021-ben kizárta a gnóm-díszeket a 9505 (karácsonyi) kategóriából, mivel „a gnóm az északi országok folklórjához kötött, nem az amerikai hagyományhoz” (U.S. Customs and Border Protection: Tariff classification, 2021). Ez rávilágít arra, hogy a kulturális és jelen esetben a tarifális besorolás nem univerzális, hanem nemzeti, regionális kontextushoz kötött.

A Tomte ügy kirobbanása: kiadott KTF-határozatok az EBTI rendszerben

A dán vámhatóságnál négy különböző manó vonatkozásában nyújtottak be KTF-kérelmet (hivatkozás: DK BTI 241708332; DK BTI 240408670; DK BTI 240370780; DK BTI 240364579) 2024-ben. Az előzménykutatás során, az EBTI adatbázis áttekintésével megállapították, hogy a termékek tarifális megítélése a tagállamok között nem egységes.

6–9. kép

Forrás: EBTI adatbázis (DK BTI 24-1708332; DK BTI 24-0408670; DK BTI 24-0370780; DK BTI 24-0364579 KTF-kérelmek)

Belgium, Csehország, Németország, Spanyolország, Franciaország, Hollandia, Lengyelország és Svédország is adott ki KTF határozatot karácsonyi manókra, azonban eltérő vámtarifaszámokkal:

- 63.07 – egyéb textilből készült készáruk,
- 9503 00 21 – kizárólag emberi alakot megjelenítő babák (ruházattal vagy anélkül),
- 9503 00 41 – állatokat vagy nem emberi lényeket ábrázoló, tömött játékok.

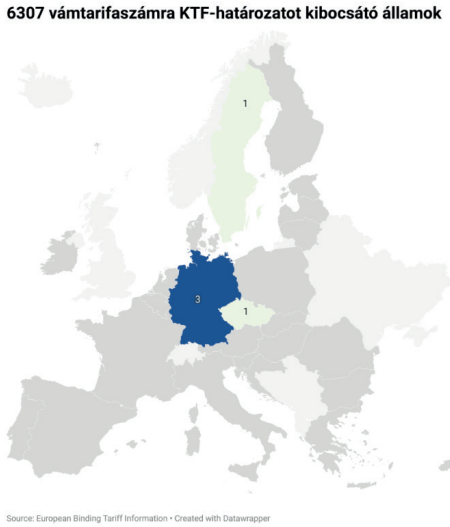
A dán vámhatóság a fenti eltérésekre tekintettel tagállami konzultációt kezdeményezett, amely azonban nem vezetett konszenzusra. Ezt követően az ügy az Európai Bizottság elé került.

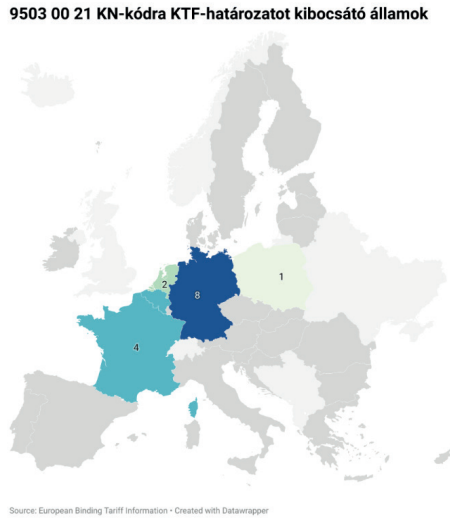
Az Európai Bizottság Adózás és Vámunió Főigazgatósága 2024. december 3-án – az eltérő tagállami áruosztályozási gyakorlatra hivatkozva – felfüggesztette a „textil törpék" (karácsonyi manók) tekintetében a KTF határozatok kiadását (hivatkozás: Taxud.b.5(2024) 9562939), és a kérdést a Vámkódex Bizottság Tarifa és Statisztika Nómenklatúra szekciójának, ezen belül a Textil, illetve a Mechanika és egyéb áruk munkacsoport komitológiai ülésének napirendjére tűzte.

Az EBTI rendszer áttekintése alapján tényként rögzítették, hogy a tagállamok a manófigurákat jelenleg három fő vámtarifaszám alá sorolják:

- 63.07 – egyéb textilből készült készáruk,
- 95.03 – játékok (játékjárművek, babák, modellek, kirakók stb.),
- 95.05 – fesztiválokhoz, karneválokhoz és szórakoztatáshoz kapcsolódó cikkek.

Ráadásul bizonyos tagállamok még az egyes kódokon belül is többféle KTF-határozatot bocsátottak ki, tovább erősítve az egységes értelmezés hiányát. Ezeket az alábbi ábrákon szemléltetjük.

Svédország és Csehország szakmai véleménye szerint a vizsgált termékek nem játékok, hanem elsősorban dekorációs cikkek, s így nincsenek mozgó alkatrészeik, nem tartós anyagból készülnek és az alsó részükön támaszték található, ami a stabil elhelyezést szolgálja.

Ebből következően nem sorolhatók a 9503 00 41 KN kód alá, mint játékok. A figurák nem rendelkeznek emberi arcvonásokkal – az arc helyén jellemzően csak egy nagy orr, valamint egybeolvadó haj és szakáll látható, gyakori a végtagok hiánya –, ezért nem minősülnek babának sem. Svédország és Csehország álláspontja szerint a termékek a 63.07 vámtarifa szám alá tartoznak, mint dekorációs célú textiláruk.

Svédországban nemzeti bírósági ítélet is született az „elf" vagy „gnóm" jellegű termékek besorolásáról; az ítélet a 63.07 vámtarifa szám alá sorolta ezeket a cikkeket, mitológiai lényként kezelve azokat.

Más tagállamok – például Németország és Belgium – úgy érveltek, hogy azok a termékek, amelyeknek van fejük, orruk, testük és végtagjaik, emberi tulajdonságokkal bíró lényeknek minősülnek, így babaként a 95.03 vámtarifa szám alá sorolandók. Véleményük szerint nem releváns, hogy a babák dekoratív célt is szolgálnak.

Azoknál a manóknál, amelyek nem rendelkeznek végtagokkal, az anyaguk és kialakításuk alapján kell eldönteni, hogy játékoknak vagy dísztárgyaknak minősülnek:

- ha például homokkal töltöttek és dróttal merevítettek, és emiatt nem alkalmasak játékra, akkor a 63.07 vámtarifa szám alá sorolandók,
- ha puha anyaggal töltöttek és ténylegesen használhatók játékként, akkor a 95.03 vámtarifaszám alá tartoznak, mint nem emberi lényt ábrázoló, kitömött játékok.

A manók besorolásának tartósan eltérő gyakorlata miatt a Vámkódex Bizottság 265. ülésén tűzte napirendre a kérdést. A szakmai vélemények jelentős szóródása miatt az első vitát követően nem került sor szavazásra, így egységes áruosztályozást megalapozó döntés nem született.

Az ülésen felmerült továbbá, hogy egyes északi országokban hagyományosan léteznek a karácsony ünnepéhez köthető Tomte figurák, amelyeket a 95.05 vámtarifa szám alá kellene sorolni. Dánia jelezte, hogy a szürkepiros színkombinációjú Tomte náluk kifejezetten a karácsonyhoz kötődik, ezért ezek a 95.05 vtsz. alatt, mint karácsonyi ünnepre használt cikkek sorolandók.

A résztvevők abban állapodtak meg, hogy az Adózás és Vámunió Főigazgatóság kérdőíves, írásbeli konzultációt folytat le a tagállamokkal annak érdekében, hogy feltérképezze: a vitatott termékkör tekintetében mely tarifális besorolást támogatja a többség.

A kérdőív két, egymással összefüggő alapkérdés tisztázására irányult:

- Karácsonyi kötődés: tarifális szempontból a manófigurák összekapcsolhatók-e a karácsonyi ünnepkörrel, vagyis egyáltalán szóba jöhet-e a 9505 10 vámtarifaszám alkalmazása.
- Alternatív besorolás: amennyiben a termékek nem minősülnek karácsonyi cikknek, akkor a besorolás a 63.07 (egyéb, díszítő jellegű textiltermék) vagy a 95.03 (játékok) vámtarifaszám alá indokolt-e.

A Vámkódex Bizottság 268. ülésén ismertették az összegzett tagállami válaszokat. A tagállamok többsége abban egyetértett, hogy általános jelleggel a Tomte figurák nem sorolhatók a 9505 10 vámtarifaszám alá karácsonyi ünnepekre használt cikként.

Ugyanakkor a válaszok megoszlást mutattak:

- 12 tagállam (a szavazatok 32%-a) azt az álláspontot képviselte, hogy a Mikulás-sapkát (piros, kúp alakú, fehér bojt díszítésű sapkát) viselő manófigurák a 9505 10 alá sorolandók. Ezt a véleményt a WCO HR Bizottság 74. ülésén elfogadott, a 9505 10 HR alszámhoz kapcsolódó áruosztályozási véleményre hivatkozással támasztották alá.
- 7 tagállam (a szavazatok 11%-a) a 63.07 vámtarifa szám alkalmazását tartotta megalapozottnak.

A hivatkozott WCO áruosztályozási vélemény három, karácsonyi dísznek minősülő termék besorolását tartalmazza; ezek közül a Tomte ügy szempontjából az alábbi tételek bírnak kiemelt relevanciával:

- Pingvin formájú műanyag karácsonyi dísz Mikulás-sapkában, a fején üvegbúrával;
- Csillag alakú (textillel bevont) drótdísz angyalfigurával, piros csillaggal, fahéj és fenyőtoboz motívummal;
- Fából készült karácsonyi dekoráció: ház fenyőfával és hóemberrel, ahol a hóember Mikulás sapkát visel (piros, hegyes sapka fehér pompommal).

A konzultációt követően további szakmai vita alakult ki a 95.03 vámtarifa számon belüli alszámos besorolás kérdésében is. Ennek keretében a tagállamok többsége úgy ítélte meg, hogy az emberszerű, valamennyi végtaggal (fej, kéz, láb) rendelkező Tomte figurák embert ábrázoló játéknak, azaz babának minősülnek, ezért a 9503 00 21 vámtarifa szám alá tartoznak.

Ezen álláspontot ugyanakkor árnyalja, hogy a megközelítés ellentétes a 711/2013/EU rendeletben foglalt áruosztályozási gyakorlattal, amely egy képregény szereplőt ábrázoló, ember formájú figurát (például: Hókuszpók) a 9503 00 95 vámtarifa szám alá sorolt, azzal az indokolással, hogy a termék nem tekinthető babának. A rendelet szerinti értelmezés alapján a „baba" tipikusan férfi vagy női karakter, jellemzően kisbaba, kisfiú, kislány, illetve divatmodell jellegű figura. Ezzel összhangban a tagállamok túlnyomó többsége abban egyetértett, hogy a végtag nélküli vagy hiányos végtagokkal rendelkező manófigurák a 63.07 vámtarifa szám alá sorolandók.

A KTF határozatok alapján a tagállami gyakorlat a kézirat lezárásakor (2026 január) sem egységes: egyes tagállamok a 95.03 (baba/játék) alkalmazását, mások a 63.07 vámtarifa számot preferálják. A megoldás nem jogi aktus kibocsátását jelenti, hanem a KN Magyarázat szövegének módosítását, pontosítását. Ennek ellenére uniós szinten biztosítja az egységes besorolást, köszönhetően az UVK rendelkezéseinek (34. cikk (7) bekezdés a) i pontja), amelyek kvázi jogforrási szintre emelik a magyarázatokat. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy az unión kívüli államokra nézve nem lesz kötelező erejű. Ahhoz, hogy a manókat a világon minden vámhatóság ugyanazon vámtarifaszám alá osztályozza, HR szinten kellene a kérdést rendezni, például a HR magyarázat vonatkozó szövegének pontosításával. Ez már meghaladja az Unió döntéshozatali kompetenciáját, ez a WCO hatáskörébe tartozik. De éppen a WCO bocsátott ki olyan áruosztályozási véleményeket e körben, amellyel jelentősen kiterjeszti az ünnepi alkalom – különösen a karácsony – fogalomkörét, azzal, hogy olyan termékeket sorol a 95.05 vámtarifa szám alá, amelyek kevésbé kötődnek a karácsonyhoz.

2025. decemberben a Vámkódex Bizottság 277. ülésének egyik napirendi pontja ismét a Tomte áruosztályozása volt. A bizottság előkészítette a KN Magyarázat módosítás tervezetének szövegét, amelyet az ülésen tovább pontosítottak a tagállamok szakértői.

A tervezet szerint a Tomte – konszenzus alapján a szürke-piros szín kombináció kivételével – nem osztályozható majd a 95.05 (2,7% vám) vámtarifa szám alá; anyagától és jellegétől függően a 95.03 (4,7% vám) vagy a 63.07 (6,3% vagy 12% vám) vtsz. alá kell besorolni. Ez az árubesorolási elv nagyrészt megegyezik a magyar vámhatóság által folytatott korábbi áruosztályozási gyakorlattal, és az ügyben képviselt szakmai álláspontjával. A magyar vámhatóság a végtag nélküli manókat a 63.07 vtsz. alá sorolja be, ugyanakkor álláspontja szerint a végtaggal rendelkező gnómok nem tekinthetők babának, ezért azok a 95.03 vámtarifa számon belül nem a 9503 00 21, hanem a 9503 00 95 alszám alá osztályozandók.

Amellett, hogy az áruosztályozás statisztikai célokat is szolgál, kétségkívül elsődlegesen a vámok megállapítása és a kereskedelempolitikai előírások

szempontjából fontos. Jelen esetben sem elhanyagolható vámtételbeli különbségek vannak az egyes szóba jöhető vámtarifaszámok között.

Cristina Faone egy 2024-es tanulmányában, az EU vámunió empirikus problémáit vizsgálta (Faone, 2024). Konkrét esetek {Bluetooth-hangszóró: 8518 21 00 (0% vám) vs. 8519 (6% vám), Sebészi köpeny: 6210 10 92 (12% vám) vs. 4818 50 00 (0% vám), Hajszínminta-könyv: 4911 10 90 (0% vám) vs. 6307 90 98 (6,3% vám)} mentén, mutatta be, hogy bár a szabályok azonosak, még kulturális eltérésekre sincs ahhoz szükség, hogy a tarifális besorolások országról-országra eltérőek lehessenek. A háttérben meghúzódó ok pedig – vélelmezhetően – az eltérő vámmértékben keresendő. Az egységesítésre rendelkezésre álló fórum a vámkódex bizottság minimálisan 90–120 nap alatt tud közös véleményre jutni (Copenhagen Economics: Analysis of aspects of uniform tariff classification, 2021). A Tomte eset hasonló: a „kulturális besorolás szubjektivitása" a KN rendszerben ugyanilyen szimptómákat mutat.

Következtetések

Az elemzés rámutatott, hogy a vámtarifális besorolás terén az egyes tagállamok gyakorlata a kulturális értelmezési különbségek mentén eltérhet. Például a Tomte figura esetében egyes vámhatóságok játékfiguraként a 95.03 vámtarifa szám alatt, vagy emberalakú babaként kezelték, míg mások textil dísztárgyként sorolták be a 63.07 alá, és akadtak olyan tagállami vélemények is, amelyek bizonyos – például Mikulás-sapkát viselő – változatokat a 95.05 vámtarifa szám alá, azaz karácsonyi ünnepi cikként soroltak. Ez a következetlenség rávilágít arra, hogy a vámtarifa-rendszerek, bármennyire is technikai jellegűek, elkerülhetetlenül dolgoznak nyelvi és kulturális kategóriákkal (pl. „ünnepi cikk", „karácsonyi dísz", „baba", „játék"). Ezek a kategóriák nem pusztán anyagi jellemzőket vagy méretet fejeznek ki: gyakran olyan fogalmakat takarnak, amelyek társadalmi gyakorlatokhoz és szimbólumokhoz kötődnek. Ennek következtében, ha egy kategória – például a „karácsonyi" jelző – kulturálisan eltérően rögzül a tagállamokban, akkor hiába azonos a közös szabály szövege, a mögöttes jelentés országonként eltérhet.

A vámunió ugyan egységes szabályokat követel meg, de a végrehajtás nem egyetlen központi hivatalban zajlik, hanem tagállami hatóságok sokaságánál, amelyek eltérő intézményi rutinokkal, szakmai szocializációval, kockázatvállalási hajlandósággal és bizonyítási kötelmekkel rendelkeznek. Az EU éppen ezért épít be egységesítő mechanizmusokat; ezek közül a legfontosabb maga a Kombinált Nómenklatúra, amelynek jogalapja és célja a közös vámtarifa egységes alkalmazásának biztosítása. Mégis jelen esetben maga a nómenklatúra magyarázatának a megfogalmazása nyit teret az eltérő besorolásnak, az „ünnepi alkalom" definiálásával, amelyet egy közösség kulturális szokásaival, hagyományaival azonosít. A kulturális és intézményi heterogenitás azonban azt eredményezi, hogy az egységesítő mechanizmusok ellenére is keletkezhetnek

eltérések, különösen az olyan határesetekben, ahol a „funkció” és a „jelentés” összefonódik. Fontos hangsúlyozni, hogy a közös vámtarifa nem csupán technikai rendszer: ez határozza meg a fizetendő vámok mértékét is, ezért az értelmezésében rejlő kreativitás anyagi érdekek mentén is értelmezhető.

Az EU vámuniója azt a követelményt támasztja, hogy a belső határokon a vámellenőrzés megszűnjön, a külső határokon pedig közös szabályok érvényesüljenek – vagyis a nemzeti vámigazgatásoknak egységes egészként kell működniük. A közös vámtarifa logikája éppen ezt a homogenitást szolgálja: ugyanazon vámtarifaszám alatt minden tagállamban ugyanazt az árut kell érteni, és ugyanúgy kell azt besorolni. Ugyanakkor bizonyos tarifális kategóriák szükségképpen tartalmaznak kulturális elemet. A Tomte figurája tipikus példa: ugyanaz a termék az egyik kulturális közegben „karácsonyi” (hagyományos nemzeti) tárgynak számít, máshol viszont „általános téli dekoráció” vagy „játékfigura”. Ez a különbség eltérő vámtarifa számokhoz vezetett, és intézményi szintű vitát generált a tagállamok között. Az EU többnyelvű (24 hivatalos nyelvű) jogi környezete tovább növeli annak kockázatát, hogy ugyanaz a jogi kategória eltérő árnyalatokkal kerüljön értelmezésre a tagállami nyelveken. Ez különösen kritikus ott, ahol a tarifaszöveg rövid, gyűjtőfogalmakat használ, és a részleteket magyarázatokból, példákból és precedensekből kell kibontani.

Az egységes nómenklatúra egyúttal egy közös kategóriarendszert kényszerít ki a piacon. A termelők, importőrök, logisztikai szolgáltatók, sőt a kiskereskedelmi láncok is egyre inkább a tarifális kategóriák mentén nevezik meg a termékeket, és ennek megfelelően csomagolják, dokumentálják, fejlesztik azokat. Ez a folyamat lényegében a piaci nyelv egységesüléséhez vezet: a termék abból válik ismertté, aminek a vámtarifa besorolja. Hosszabb távon ez kulturális visszahatással is járhat (Szabados, 2022). Például az ünnepi tematikájú termékek kereskedelmi szezonja, marketingje és formatervezése fokozatosan összeurópai mintázatokat vehet fel a tarifális kategóriák egységesülése nyomán. Fontos továbbá, hogy a vállalatok sokszor úgy alakítják termékeik jellemzőit (anyagát, méretét, funkcióját, csomagolását, feliratait), hogy azok kedvezőbb tarifális elbírálásban részesüljenek. Ennek nemcsak gazdasági, hanem kulturális hatása is lehet: bizonyos ünnepi motívumok (pl. a mikulássapka) standardizálódnak, míg mások háttérbe szorulhatnak, mert alkalmazásuk növeli az eltérő besorolás kockázatát.

A rendelkezésre álló gyakorlati példák – különösen a Tomte körüli besorolási vita – alapján megállapítható, hogy hipotézisünk igazolható. A kulturális tényezők nem mindig közvetlen módon, de az értelmezési és végrehajtási szinteken mégis megjelennek, és képesek eltérő tagállami besorolási mintákat előidézni. A kulturális javak megítélésében egyszerre érvényesül a kulturális nacionalizmus és egyfajta kulturális internacionalizmus szemlélete, amely alapvetően meghatározza a kulturális tárgyak tulajdonlásával, mozgásával és védelmével kapcsolatos jogi és etikai vitákat (Merryman, 1986). Következésképpen a dolgozat hipotézisét megerősíthetjük: bár a Kombinált Nómenklatúra alapvetően objektív és semleges rendszer, a végrehajtás során a kulturális tényezők

igenis befolyásolhatják a besorolási döntéseket. Ugyanakkor az is igaz, hogy az EU vámunió intézményes válasza jellemzően az egységesítésre törekszik: KN vámtarifaszám és alszámokhoz kapcsolódó magyarázat vagy áruosztályozási rendelet kiadásával igyekszik felszámolni a különbségeket. Az Európai Unió esetében ez megfigyelhető a KN évenkénti aktualizálásában és az áruosztályozási bizottsági rendeletek rendszerében. Összességében tehát a kutatás rávilágít arra, hogy bár a vámtarifa-rendszer alapjaiban objektív logikájú, a gyakorlati alkalmazás nem mentes a kulturális kontextus hatásaitól, amit az uniós jogalkalmazás folyamatos harmonizációs törekvései hivatottak kezelni.

Megvizsgálva azonban az idővonalat megállapítható, hogy az egységes értelmezésre vonatkozó döntéshozatali eljárás hosszadalmas, hiszen a harmonizációs igény 2024-ben merült fel, amikor is a dán vámhatóság jelezte az áruosztályozási anomáliákat, és a megoldás várhatóan 2026. év második feléig várat magára.

Évekkel ezelőtt felmerült a közös vámhatóság gondolata, és a létrehozására irányuló törekvések egyre erősödnek. Amennyiben egy ilyen közös csúcsvámszerv létrehozásra kerül, remélhetőleg az elhúzódó döntési folyamatok ideje jelentősen rövidülnek.

Összefoglalás

A kutatás célja annak feltárása volt, hogy az Európai Unió Kombinált Nómenklatúrájában alkalmazott árubesorolási rendszer objektivitása miként érvényesül a gyakorlatban, különös tekintettel a kulturális sajátosságokkal bíró termékekre. Ennek érdekében a tanulmány az északi országok ünnepi hagyományaiban ikonikus Tomte figura példáján keresztül vizsgálta meg, hogyan illeszthető egy kulturálisan sokszínű környezetbe egy alapvetően semleges és egységes besorolási rendszer. A hipotézis szerint bár a harmonizált vámtarifa (KN) elviekben kizár minden szubjektív tényezőt, a tagállami végrehajtás szintjén a nemzeti kulturális kontextusok közvetetten mégis hatást gyakorolhatnak a besorolási döntésekre.

A vizsgálat módszertana több pilléren nyugodott. Egyrészt áttekintette a releváns jogi keretet és nemzetközi klaszterezési (nómenklatúra) szabályokat, ideértve a Harmonizált Rendszer magyarázó megjegyzéseit és az uniós besorolási iránymutatásokat. Másrészt empirikus összehasonlítást végzett: elemezte a Tomte figurára vonatkozó kötelező tarifális felvilágosítások (BTI-k) és bizottsági viták eredményeit, valamint felmérte a különböző tagállamok vámszerveinek gyakorlatát. A kutatás során felhasználásra kerültek a Vámtarifa- és Statisztikai Nómenklatúra Bizottság üléseinek jegyzőkönyvei és eseti döntései, amelyek betekintést nyújtanak abba, miként próbálja az EU központilag kezelni a tagállamok közti értelmezési különbségeket.

A fő megállapítások szerint a Kombinált Nómenklatúra valóban objektív alapokat teremt a termékek besorolásához, ám bizonyos áruk – különösen, ame-

lyek kulturális vagy hagyománybeli jelentéssel bírnak – esetében az objektivitás elve a gyakorlatban kihívásokba ütközik. A Tomte esettanulmány egyértelműen megmutatta, hogy ugyanazon terméket a különböző országokban eltérően értelmezhetik: a figurát egyes helyeken a karácsonyi ünnepkörhöz kötődő tárgyként, máshol pedig egyszerű dekorációként vagy játékként azonosították és ennek megfelelő vámokat fizettek be importjuk után. Ezek a nézőpontbeli különbségek eltérő vámtarifa számok alkalmazásához vezettek, ami bizonyítja, hogy a kulturális beágyazottság befolyásolhatja a besorolást. Ugyanakkor a kutatás rávilágított arra is, hogy az Európai Unió intézményi keretei folyamatosan dolgoznak az ilyen disszonanciák és a nemzeti mozgástér csökkentésén, esetenként egyes nemzeti kulturális elemek uniós szintre emelésével. A központi harmonizációs mechanizmusok – úgymint a magyarázó jegyzetek, a Bizottság által kibocsátott kötelező besorolási határozatok és a Kombinált Nómenklatúra éves frissítései – kulcsszerepet játszanak abban, hogy a vámunión belül biztosítsák az egységes jogalkalmazást. Összefoglalva, a dolgozat megerősíti, hogy bár a vámtarifa besorolási rendszere hivatalosan objektív és egységes, a valóságban az értelmezés és alkalmazás szintjén megjelenő kulturális tényezők értelmezési eltéréseket okozhatnak. E felismerés ugyanakkor rámutat az EU-ban működő harmonizációs eszközök fontosságára, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a tagállami gyakorlatokat közös nevezőre hozzák, és fenntartsák a vámkezelés igazságos és egységes rendjét az egész vámunióban.

Hivatkozások

1. Council Regulation (EEC) No. 2658/87 of 23 July 1987 on the tariff and statistical nomenclature and the Common Customs Tariff (Official Journal of the European Communities, L 256, 7 September 1987, p. 1). ↩ ↩
2. Bakai, K. P., Suba, L., & Szabó, A. (2022). *First year experience of the abolition of the €22 rule and the introduction of the new e-commerce VAT laws*. Public Finance Quarterly, 67(4), 585–600.
3. World Customs Organization. (2012). General rules for the interpretation of the Harmonized System
4. Hartkamp, A. S. (2011). The General Principles of EU Law and Private Law. *Rabels Zeitschrift Für Ausländisches Und Internationales Privatrecht / The Rabel Journal of Comparative and International Private Law*, *75*(2), 241–259. http://www.jstor.org/stable/41151496
5. Widdowson, David. (2007). The Changing Role of Customs: Evolution or Revolution?. World Customs Journal. 1. https://doi.org/10.55596/001c.90938
6. Valantiejus, G., & Katuoka, S. (2019). Uniformity of application of the EU customs law: Problematic aspects in the Baltic States. Economics and Culture, 16(2), 21–38. https://doi.org/10.2478/jec-2019-0019
7. Knill, C. (1998). European policies: The impact of national administrative traditions. *Journal of Public Policy, 18*(1), 1–28

8. Folsom, R. H. (2018). *Principles of international trade law : including the World Trade Organization, technology transfers, and import/export/customs law* (Second edition.). West Academic Publishing.
9. Lasiński-Sulecki, K. (2022). Is soft law making hard law too hard? The impact of WCO explanatory notes on EU customs classification. Global Trade and Customs Journal, 17(4), 152–167.
10. Brigstock, P. (2024). Tariff classification divergence in the EU: An analysis of BTI decisions and Member State practice (Doctoral dissertation, University of Amsterdam).
11. Weerth, Carsten. (2008). *Basic Principles of Customs Classifications under the Harmonized System*. Global Trade and Customs Journal 3 (2), 61-67.
12. European Union. (2013). Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (recast). Official Journal of the European Union, L 269, 1–101
13. World Customs Organization. (2025). Amendments to the Harmonized System Explanatory Notes – HS Committee 75th Session (March 2025) (applicable as of 1 June 2025)
14. A Bizottság (Eu) 2025/1926 végrehajtási rendelete (2025. szeptember 22.) a vám- és a statisztikai nómenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról (2025).
15. O'Connor, A., & Wolf-Knuts, U. (2000). Arv. Nordic yearbook of folklore. *Béaloideas*, *68*, 209. https://doi.org/10.2307/20522569
16. Stockholm (1960). Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works. Royal Act REgulating Book Printers
17. U.S. Customs and Border Protection. (2021, July 12). NY N320278: The tariff classification of a Christmas decoration and other articles from China.
18. Faone, C. (2024). Do harmonized provisions ensure fairness in international trade? The European customs law experience. Athens Journal of Law, 10(3), 399–418. https://doi.org/10.30958/ajl.10-3-9
19. Copenhagen Economics. (2021). Analysis of aspects of uniform tariff classification: Study on BTI divergence in EU Member States (Report commissioned by the European Commission).
20. Szabados, T. (2022). A paradigm shift in EU cultural property legislation? Central European Yearbook of Law and Policy, 6(1), 45–71.
21. Merryman, J. H. (1986). Two Ways of Thinking About Cultural Property. *The American Journal of International Law*, *80*(4), 831–853. https://doi.org/10.2307/2202065